

Emlékeim ötven év távlatából

Dr. Járasi Lőrinc „Adatok a MÁL-LERD tevékenységéről” című, az Erdészeti Lapok 1997. július-szeptemberi számaiban megjelent értékes dolgozata szunnyadó emlékeimet ébresztette fel. A szüleimet 1945. március 26-án a csehszlovák hatóságok „Kassa város megtisztítása” indokkal Nagyidára (Velká Ida) internálták. A lakásból elvinni engedélyezett ötven kilós csomaggal Magyarországra szöktek. Sárospatakon telepedtek le, ahol nagyon nehéz körülmények között éltek, miközben iskoláztatták az öcsémet. A hadifogságból megérkezve 1946. január 20-án, szerencsés körülmények között találtam a szüleimre. A helyzetet felmérve világossá vált, hogy felsőfokú tanulmányaimat egyelőre nem folytathatom. A bevonulásom előtt a kereskedelmi főiskola hallgatója voltam, de szándékomban állt az eberswaldeai Holzwirtschaftliche Hochschule elvégzése, hiszen az előírt egyéves gyakorlatot már elvégeztem. Különböző fizikai munkák vállalása után 1946 áprilisában sikerült elhelyezkednem egy helybeli fakereskedő cégnél. A cég tulajdonosai tövön (lábón) vásárolták meg a fát, melyből tapfát és dongát faragtattak. A dongából boroshordót készítették. A fakitermelést és a kiszállítást a cég végeztette. A munkások a forint bevezetéséig (1946. augusztus 1.) munkabéreként lisztet, étolajat, esetenként bakancsot, cipőtalpat kaptak. Az én fizetésem faragási forgács volt. Egy alkalommal cipőtalpat kaptam, melyet még most is őrzök. Először iro-

dai teendőket végeztem. Feladatomból a betegbiztosítási ügyek intézése, a teljesítmények alapján a járandóságok kiszámítása. A fakitermelők, talpfafaragók mellett a téglagyári dolgozók ügyeit is intéztem, keresetüket számfejtettem. Nem sokáig! Mert az első fizetés alkalmával az 1 liter olajat 1 liternek, a 25 kg lisztjárandóságot 25 kg-nak mértem. Néhány munkás kielégítése után a társaság feje beküldött az irodába, hogy intézzem a dolgozók bejelentését. Kitekintve az ablakon láttam, hogy 0,7-0,8 liter olajat mér 1 liter helyett, a liszteszsákot rádobva a mérlegre, melynek nyelve ekkor felfelé billent, szólt: viheti. Érdekes, a munkások nem reklamáltak. Igaz, mindhárom üzlettárs hajtókáját az MKP csillagos, vöröszászlós jelvénye díszítette. Később tapasztaltam, hogy ugyanazok a munkások mennyivel követelőzőbbek voltak az erdőgondnok-szággal szemben.

Miután a keresetek kiosztásánál csődöt mondtam, feladatommá tették a kitermelt anyag átvételét, a cserzőkéreg mérlegelését és a szállítás irányítását. A kitermelést közvetlenül a Miskolci Erdőgazgatóság engedélyezte az erdőrészlet megnevezése mellett. A cég KTT állományokban végezte a kitermelést. A 12-15 m hosszú szálfákat közösen vételeztük fel az erdőgondnokság erdészeivel. (A gallyfa az erdőn maradt, melyet az erdőgondnokság a feldolgozatlanul hagyott tűzifával együtt értékesített.) A felvételezés-kor az erdészek vezették a felvételt

könyvet és korongoztak, mi a termelőt képviselői középátmérőt és hosszúságot mértünk. Az alkalmazónk elvárásának megfelelően a mérési adatoknál 1-2 métert, 2-3 centimétert lecsaltunk. A felvételezés után megkezdődött a szállítás. Egyszerre 80 fuvaros is szállított napi négy fordulót téve. A szállításhoz nyújtott szekeret használták. A vágásokat esetenként az erdőgondnok ellenőrizte. Ilyenkor rájött a turpisságra és megfizettette a céggel a lecsalt mennyiségért járó vételárat.

Tavasszal gyérítés korú állományban cserzőkérget termeltettek. Feladatomban a vagonberakás előtt a kéreg mázsálása volt. A kérget a munkások kötegekbe kötötték. Amikor a kötegelés felénél tartottak, akkor kötelességük volt a köteg közepébe két marék port szórni.

Ezek a fakereskedő cégek előállították az ország újjáépítéséhez szükséges talpfát, bányafát, építési faanyagot, cserzőkérget, de hasznos tevékenységük mellett nem riadtak vissza a tisztességtelen magatartástól sem. Ez volt az oka annak, hogy a cégnek 1947 januárjában felmondtam és ismét alkalmi munkákat vállaltam.

A kereskedőnél végzett munkám haszna az volt, hogy annak során találkozhattam az erdőgondnokokkal, aki amikor engedélyt kapott napidíjas irodai kisegítő alkalmazására, engem vett fel 1947. március 14-én. A díjazásom napi hét forint volt. Ezt az összeget csak munkanapokra kaptam, holott egy-két kivétellel minden naptári napon dolgoztam és nem nyolc órát. A havi keresetem így 175 és 182 forint között váltakozott. (A cégnél havi 230 forintot kerestem.)

Az erdőgondnokságnál feladatomból az iktatás, számlázás, származási igazolványok kiadása, kiseladási értékesítés, az erdőgondnok távollétében a pénztár kezelése.

Dr. Járasi Lőrinc megemlíti, hogy nem kaptak elegendő ellátmányt az erdőgondnokságok. Ez így is volt. Óriási problémát jelentett a munka- és fuvarbérek kifizetése. Ezért az igazgatóság engedélyezte, hogy a kiseladási értékesítésből származó bevételt a bérek kiegyenlítésére fordítsák az erdőgondnokságok.

Az erdőgondnokság is faragott talpfát. A faragásból kikerült forgácsot, melyért sorba álltak a vevők, kiseladásban értékesítettük. Naponta több dolgozónk is felkereste a hivatalt, hogy az eladásból befolyt összegből

A Templomok a Latorcától az Oltig

c. kiállításon – a Nyírerdő Rt. támogatásával – láthatta az érdeklődő Nyírbátorban Ungvári Mihály festőművész alkotásait.

Kicsi fehér templomokba most minden erők tömörülnek, kicsi fehér templom padokba a holtak is mellénk ülnek. Nagyapáink, nagyanyáink szemükbe biztatás vagy vád: ne hagyjátok a templomot, a templomot s az iskolát.

Reményik Sándor:
Templom és iskola

némi pénzhez jusson. Volt, aki csak két forintot kért egy csomag dohányra.

Így a dolgozók több tételben jutottak hozzá a keresetükhöz. Gyakran előfordult, hogy még az előző havi kereset sem volt kiegyenlítve és a dolgozót már a következő havi munkabér is megillette volna. A rendszeresített nyomtatványok, a munkás-, fuvarosnaplók nem voltak alkalmasak az elaprózott előlegek nyilvántartására. Ezért a pénzkezelés és a pénztárhoz vezető nagy odafigyelést kívánt az e feladattal megbízott erdőgazdónoktól. A zűrzavaros pénzforgalom miatt több erdőgazdónknál pénztárhányt állapított meg a revízió. A mi erdőgazdónok-ságunknál hétezer forint többletet hozott ki az ellenőrzés. Valószínűleg bevételeket nem jegyzett be a tisztességes, de a pénztárkezeléstől irtózó erdőgazdónok.

1948. évre a helyzet lényegesen javult. Viszont a mutatkozó jelekből változásokra lehetett számítani. Tavasszal

**A Roth Gyula Erdészeti és
Faipari Szakközépiskola felvesz
1 fő erdősztechnikust
fahasználati munkák végzésére
és irányítására.
Érdeklődni lehet az iskola
igazgatójánál.
9400 Sopron, Szt. György u. 9.
Telefon: 99/311-518.**

sokan elhagyták az országot. Köztük az a három fakereskedő társ is, akiknél 1947 januárjáig alkalmazásban voltam. Gondolom, hogy tarisznyáikban nem csak kenyeret és sőt vittek magukkal.

Majd megkezdődött a vezetők „B” listázása (elbocsátása). A leváltott erdőmérnökök helyére megbízhatónak tartott illetők kerültek. Beindult a káderezés. Mindenkit meghallgatott a bizottság. Kérdéseikre alig tudtak a kérdettek válaszolni. Ezek közé tartoztam én is, a napidíjas. Úgy gondoltam,

hogy a gyenge szereplést elbocsátás fogja követni. Nem így történt. 1949. február 1-jével kineveztek erdőgazdónoksági számvevőnek havi hétszáz!!! forint fizetéssel.

Néhány hónap múlva megszűntek a Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek. Megszűnt a Miskolci Erdőigazgatóság is, és megalakultak a Nemzeti Vállalatok miskolci és sátoraljaújhelyi székhellyel, hogy rövid, másfél évi működés után kis erdőgazdaságokká essenek szét.

A gyakori átszervezések a dolgozóknak bizonytalansági érzést keltenek. Az elbocsátás réme mindenkit szorongással töltött el, mert az alkalmazottak sorsa a káderek szubjektív megítélésétől függött.

A nehéz gazdasági helyzet és a bizonytalan jövő az erdőgazdálkodásban megtorpanáshoz vezetett. A krízisből való kilábaláshoz több évre volt szükség.

Schalkház Lipót

Az Ember az Erdőért Alapítvány Kuratóriuma által 1998. I. félévben odaítélt támogatások

Sor	Pályázó neve	Pályázat célja	Támogatás
1.	Erdészeti Múzeum, Sopron	Erdészek készítették c. időszaki kiállítás	150 000 Ft
2.	Kész Csaba Levente, Románia	Magyar nyelvű szakmai lap indításához	200 000 Ft
3.	Dunakanyar Waldorf Iskola Alapítvány Erdei Általános Iskola	Oktatási program eszközei fejlesztése	200 000 Ft
4.	Pilisi Parkerdő Rt. Visegrádi Erdészete	Természet- és erdővédelmi táborozás programfüzet	150 000 Ft
5.	Dr. Nádai Magda, Budapest	Vigyázz rájuk, és színezz! c. könyv	274 400 Ft
6.	Schandl Lajos, Visegrád	Feladóállomáson c. könyv kiadása	100 000 Ft
7.	Bedő Albert Erdészeti Szakiskola és Kollégium, Ásotthalom	Jubileumi emlékkönyv kiadása	600 000 Ft
8.	SE Unicum Cup Szervező Bizottság	Nemzetközi szakmai verseny	120 000 Ft
9.	Dr. Kosztka Miklós MTA Erdészeti Bizottság. Erdőgazdálkodási Albizottság	A természetközeli többcélú erdőgazdálkodás műszaki fejlesztése c. konferencia anyagának kiadása	150 000 Ft
10.	ÉSZAKERDŐ Rt.	Lillafüredi Palotaszálló építésének történetét bemutató kéziratgyűjtemény megvásárlása, kiállítása	50 000 Ft
11.	Benedek Elek Általános Iskola, Alsószolca	Erdei táborozás	100 000 Ft
12.	Soproni Egyetem Erdőmérnöki Kar	Ismeretterjesztő kiadványok digitalizálása, interneten való elhelyezése	202 000 Ft
13.	Dr. Lisztóczy László, Eger	Romániai magyar költők versei a természetről c. antológia kiadása	300 000 Ft
14.	Herman Ottó Általános és Művészetoktatási Iskola, Alsószolca	Erdei táborozás	100 000 Ft
15.	Erdészeti Tudományos Intézet, Budapest	Jubileumi emlékkönyv kiadása	1 000 000 Ft
16.	SE Erdészeti Múzeum	Csergező Pál festőművész kiállítása	50 000 Ft
17.	Diószegi Erdei Művelődési Ház, Debrecen	Erdészeti ismeretterjesztés, erdőpedagógiai kiállítás	70 000 Ft
18.	Budapest-Köbánya Általános Iskola	Erdei táborozás	80 000 Ft
19.	Budapest Bakáts téri Általános Iskola	Erdei táborozás	30 000 Ft
20.	É. Kovács Lászlóné, Gömöröszőlős	Babus Pál Benjámint kiállítása	95 000 Ft
21.	Tompa Mihály Emlékbizottság, Gömöröszőlős	Népi gazdálkodás-erdőgazdálkodás szabadtéri gyűjtemény bővítése	140 000 Ft
22.	Hildebrand Nyomda Kft., Sopron	Fakereskedelmi és piaci ismeretek szakkönyv kiadása	250 000 Ft
23.	Mezőgazdasági Múzeum, Budapest – Dr. Oroszi Sándor	Dr. Kollwenz Ödön: Pécs szabad királyi város erdeinek és az ott folytatott erdőgazdálkodás története c. könyv kiadása	150 000 Ft

Az új kullancskór jól gyógyítható

Tibola elnevezéssel új, kullancs okozta betegséget fedeztek fel magyar orvosok. A Magyar Nemzet dr. Kalocsai Krisztinát, a fővárosi Szent László Kórház gyermek Lyme-ambulanciájának vezetőjét arról kérdezte, milyen veszélyekkel jár ez a kór.

– Az elmúlt három évben figyeltünk fel rá, hogy elsősorban a gyermekeknél a hajas fejbőrön érzékelhető kullancscsípést követően kialakul egy újfajta tünetegyüttes, amit dr. Lakos András, a kullancsbetegségek ambulanciájának vezetője *tibolának* nevezett el – felelte kérdésünkre Kalocsai doktor nő.

– *Nagyon hasonlít a név az ebolához...*

– Szerencsére semmi köze hozzá, a tibola mozaikszó, amely a tünetegyüttes angol rövidítéséből alakult ki. Úgy tűnik, hogy jóindulatú betegség, amely néhány hónap alatt magától is elmúlik.

– *Ugyanaz a kullancscsípés is okozhatja, mint a Lyme-kórt?*

– Tapasztalatunk alapján a betegek nagyobb kullancsot észlelnek, amely általában elsősorban szőrös állatokat kedvel. A tibola kórokozója is valószínűleg baktérium, és ta-

pasztalataink szerint antibiotikum alkalmazása lerövidíti a betegség lefolyását.

– *Milyen tünetekkel jár?*

– A kullancs eltávolítását követően tíz napig, de akár több hónapig is tünetmentes lehet a beteg, ezt követően a nyaki nyirokcsomók megnagyobbodnak, és a csípés gyógyultnak tűnő területe újra kisebesedik. A betegség nem fájdalmas, lázzal vagy egyéb kellemetlen tünettel ritkán jár, és néhány hónap alatt tünetmentesen gyógyul.

– *Manapság ritkán fedeznek fel új betegségeket.*

– Az érdem elsősorban Lakos doktoré, én csak a segítője vagyok. A következő fontos és izgalmas lépés a kórokozó pontos meghatározása lesz. A Lyme-kór elleni védőoltás kutyák számára már Magyarországon is kapható.

– *Emberi védőszérum is létezik?*

– Már folynak emberkísérletek egy Lyme-kór elleni oltóanyaggal, de Magyarországon egyelőre még nem hozzáférhető a szérum. Az agyvelőgyulladás elleni védőoltás Lyme-kór ellen nem véd. Védekezni a betegség ellen a test átvizsgálásával és a kullancs szakszerű eltávolításával lehet.

(Magyar Nemzet)

ROVATVEZETŐ: DR. SZIKRA DEZSŐ

Évfolyam-találkozó Kecskeméten

Sopronban egyetemi hallgatóként 1941-ben kezdett bánya-, kohó- és erdőmérnökök június 2-4. között Kecskeméten és környékén tartották hagyományos éves találkozójukat.

Talán szokatlan, hogy a találkozót a kezdési év alapján szervezzük, de érthető, ha meggondoljuk: évfolyamunk az utóbbi fél évszázad egyik legtöbb megpróbáltatást kiállt évfolyama. A világháború, az átvonuló front, a bombázások, az összeomlás, az anyagi nehézségek, katonáskodás, hadifogság miatt 1945-1952 között szereztünk diplomát (mármint azok, akik nem haltak meg a háborúban vagy a bombázások során). Azokban a viharos időkben valétabál, valétál tablókép, közös szakmai tanulmányút szóba sem jöhetett.

Ehhez még azt is hozzátehetjük, hogy nagyon szétszóródtunk: hazánkon kívül Ausztriában, Szlovákiában, Ukrajnában, Hollandiában, Franciaországban, Angliában, Kanadában, az USA-ban élnek kollégáink. Az itthon maradottak komoly részesei voltak az 1950 utáni évtizedek nagy bányászati és kohászati fejlesztéseinek, a hatalmas erdősíteknek (megjegyezhetjük: az emberi szempontból nem mindig kedvező politikai környezet ellenére). Az egymilliomodik hektár emlékfásítás is itt Kecskeméten létesült.

Minden 5. évben Sopron a találkozó színhelye, a közbülső években pedig az ország más-más helye, sőt külföld is. Általában minden 3. évben bányász- vagy kohász-kollégánk szervezi a találkozót. A mostani találkozó színhelye Kecskemét és környéke volt, melyen családtagokkal együtt 41-en vettek részt.

Az első napon a magyaros stílusú kecskeméti városháza dísztermét tekintették meg a résztvevők a magyar történelem nagy alakjait ábrázoló Székely Bertalan festményekkel. Ezután az elmaradhatatlan közös fényképezkedés volt során, majd a városháza harangjátékának hallgatása közben a

Tudomány és Technika Házába ment a társaság, ahol Dánffy László megyei MTESZ-titkár bemutatta az intézményt és a Michelangelo-galériát. Utána az új megyei könyvtárba mentünk, ahol különösen a gyermekek részére készült terem sajátossága aratott nagy tetszést.

Innen a mintegy 10-12 éve kialakítás alatt lévő arborétumba látogattak a résztvevők, de előbb felmentek a 30 méternél magasabb mesterséges dombra, ahonnan szép kilátás nyílik a városra, a szabadidő-park tavaira, a fiatal erdőkre. Az arborétumban már jelenleg is több mint 600 fa- és cserjefaj, illetve változat található.

Külön élmény volt az itt lévő r. kat. Mária-kápolna, melyet egy ref. ember fogadalomból építtetett és az újabban elkészült Kálvária, melynek tűzzománc képeit középiszokolások készítették és 15 stációból áll (15. a Feltámadás). A városban és az arborétumban dr. Gőbölös Antal kollégánk élvezetes, szakszerű és emlékezetes tájékoztatót nyújtott.

A második napon a Kiskunsági Nemzeti Park kecskeméti központjában dr. Tölgyesi István és Gilly Zsolt kollégáink adtak rövid ismertetést a hét egységből álló KNP-ról, a főbb jellegzetességekről diavetítéssel. Majd a Széchenyi-városrészben épülőfélben lévő ökumenikus templom érintése után kissé elidőztek a résztvevők a Széchenyi-szobornál, mely abban a helyzetben ábrázolja a legnagyobb magyart, amint hazánk térképe előtt nagy tervek megvalósításán gondolkodik.

Ezután a társaság a bugaci erdőszethez látogatott, ahol Almási István kollégánk tájékoztatót munkájukról és időztünk az Alföldfásítási Múzeumban. Ebéd után a résztvevők Bugac-pusztán megtekintették a Pásztor-múzeumot, majd lovasbemutatót néztek meg és ezután Krix Róbert kolléga kalauzolásával komolyabb sétát tettek a KNP bugaci ősbórákában és kilátóról is megsejlelhetők a még meglévő homokbuckás terepalakulaton álló többszáz hektáros borókás-fehérványas állományok egy részét, melyet helyenként megszákít egy-egy kisebb fekete- vagy erdei fenyő-csoport, bizonyítva a korábbi erdősítes próbaközeléseket.